

پازار ایرتسی فی ۲۸ ربیع الآخر سنه ۱۳۲۸ و فی ۲۶ نیسان سنه ۱۳۲۶

جمعیت اسلامیہ نیک ناشر افکاریدر

مدیر مسئول :
مکتب نواب معلملرندن
کلیسی منیر

سر محرر :
فاتح مجیز درسعاملرندن
توقاد مبعوثی
مصطفی صبری

صاحب امتیاز :
فاتح مجیز درسعاملرندن
استانبول مبعوثی
مصطفی عاصم

مندرجات

ادبیات	بجاء واحکام عدلیہ منزه روا ۱ . . . . . کوچوک حمدی
بابادیہ . . . . . ر . . . . . ع . . . . . عاطف	کورولان مؤاخذہ بی مدافعہ ۱ . . . . .
نوی غرام . . . . . طاهر المولوی	محاکم شرعیہ وحکام شرع قانونی لایحہ سی . . . . .
عالم اسلام	اسلامدہ علوم وفنون . . . . . ع . . . . . عاطف
چین مسلمانلری . . . . . عبدالاحد داود	استبداد ، مال . . . . . حسین حازم

نسخہ سی ۱ غروشددر

آبونه اجرتی (پوستہ اجرتیلہ برابردر)

ممالک اجنبیہ ایچون :
۶۰ ، ۲۰ فرانق
۳۰ ، ۶۰

استانبول ورلایات ایچون :
بر سنه لکی ۶۰ غروش
اثنی آیلنی ۳۰ »

درج اولنیمان اوراق اعاده ایدلمز

قارئلمنزه

اکثر مقالاتہ آیات کریمہ واحادیث نبویہ درج ایدلمش بولندینی نظر اعتبارہ آلنہرق رعایتسزلکده بولنلماسی رجا اولنور .

درسعارت

محمد بک مطبعہ سنده طبع اولنشددر

مملکت مزده سوء استعمال ایچون برچوق قضی حکایه لری ایراد اولمغه باشلادی .

حکومت عثمانیه ده احقاق حَقِّک الِک مهم رکنی اولان امر قضا بو سوء استعماله معروض اولونجه بالطبع کتاب صحیفه لرده منطوی قالان قوانین اسلامیه ارتق اجرای تأثیر معدلت ایده من اولدیغندن افراد ملت حقسزلقدن شکایتیه باشلامش و حیات حَقِّک بو صورتله ضیاعه اوغرامسی حکومتک حق حیاتنه تأثیر ایدوب بوخصوص اوروپا ایچون حکومت مزه بروسه یله مداخله تشکیل ایلش ایدی .

صوک زمانلره طوغری کویا بوکا چاره ساز اولمق اوزره تشکیلات عدلیه یه تشبث اولندی .

مابعدی وار

— اسلامده علوم وفنون —

« مقدمه »

ظهور اسلامدن اول قوم عرب آرسنده کی علوم ، علم نجوم ، علم انساب ، تاریخ ، کهانت ، طبابت ، شعر ، خطابتن عبارت ایدی ، بونلردن الِک زیاده ابراز اقتدار ایتدکاری ایسه ، علم نسله تاریخ ، شعر ایله خطابتدر . اسلامک ظهوریه کندی وطنلری اولادندن بر ذاتک — کندی لسانلری اوزره — هیچ مألوف اولمقلری حتی تصور ایدمه مدکاری بر طرزده میدانه قویدینی قرآن کریمی کورنجه عادتا شاهه لیلر ؛ چونکه نه کاهنلرینک مسجع ، مبهم سوزلرینه ، نه ده شاعرلرینک مقفی ، موزون شعرلرینه بکزمیه رک قدرت ادب و خطابت لک نسبت قبول ایتمز بر صورتده فوقده ، محیط تصورلرینک تماماً خارجنده ایدی .

نثره بکزر ؛ فقط کوردکاری نثرلردن دکل ،

بیوک بلده لر قاضیلک ره و کوچوک بلده لرده قاضیلک ره مربوط اوله رق نیابتلره تودیع اولنوردی . قضیلر سنین عیدمه مدارسه تحصیل علوم ایله اهلیتی مصدق و او وقتک الِک مهم امتحانی اولان رؤس امتحانده بالمسابقه حائز موفقیت اولدقدن صکره اون درجه اوزره مرتب اولان سلسله مدرسینی خیلی سنه لرده بالفعل تدریس علوم ایله بلاشتغال ترفیعاً قطع ایده ایده مولویته واصل اولمش وصیت فضل و عرفانی ، سویه اخلاقیه سی بین الانام تعین ایلش بولنان ذوات فاضله دن تعیین اولنورلردی . حالاً رتب علمیه میاننده مولویت رتبه سی دنیلان رتبه لر او وقتلر منصب قضا دیمک ایدی .

سابق الذکر رؤس امتحاننه داخل اوله بیله جک درجه ده تصدیق نامه اخذینه نائل اولان ذوات دخی اوزمان دارالفنونلرینک یتشدیردیک ارباب اقتدار علمادن بولندقلری جهته بونلردن حسب القدر رؤس امتحانندن کیرو قالانلر ایسه هدر ایدلمسی تجویز ایدلمیان ذواتدن بولندقلردن بوکیلردن ناآبار انتخاب ایدیلردی . بوناآبلره هان صالح حاکم لری دینه بیلیردی .

بواصول بیک تاریخلرینه قدر هیچ سوء استعماله اوغرامق سزین دوام ایدرک قضاة و نواب مغبوط العلم والاخلاق بولندینی و حکومتجه ده بونلره اهمیت لازمه عطف ایدیلرک تحصیل و تربیه و معیشتلرینه کما ینبی اعتنا اولدینی جهته اوزمانلر دولت علیه عثمانیه محاکمی روی ارضک محافل معداتی عد اولنور و قاضیلر عفت و استقامنده مثل سائر تاقی ایدیلردی .

مع التأسف صوکره لری تحصیل علومه او قدر تشویق و اعتنا ایدلماکه و حیثیت نسبییه و اضافیه کوره پاشازاده لره رتبه علمیه توجیه اولتمق اصولی احداث اولمغه باشلادینی تاریخدن اعتباراً برطاقم نااهلر مساک علمیه یه انتساب ایدرک بر ایکی یوز سنه دنبری محاکم عثمانیه کوندن کونه ضعفی اترمغه و بوندن صکره

اولنش ایسه صور فتح وضبطنه نظراً متفاوت اولوق لازم کلیدی ، بو امر مهمك حصولی دور ، دراز تحقیقاته لزوم کوستردی ، ایشته بو تدقیقات نتیجه سنده ایدینیان معلومات سایه سنده اسلامك تاریخ فتوحاتی دخی تدوین اولندی .

خلافت ، ملوک امویه کچوبده شریعت غرائک تطبیق احکامنده براز لایقیدی ابراز ایدلیکی کلاشلنج ، علمای امت ، مؤمنلر ایچون یکانه منوال نسج افعال دیمک اولان صدر اسلام رجالک تراجم احوال و مناقب شریفه لرینی وعظ و نصیحت معروضده یاد و تذکار ایله ناسی ایقاز ایلکه چالشیدیلر که علمای اسلام حضراتنک بوتبع و توغللریله سیر نبی و تواریخ اصحاب و تابعین ضبط و حفظ اولندی .

قرآن کریم وسنت پیغمبریدن احکام الهیهی استخراج ایتمک بونلری لایق اولدینی وجهله تدقیقه محتاج اولدیغندن علمای دینک بیتمک ، توکنمک بیللمه یین مجهودات موانع براندازی علم تفسیری میدان کستردیکی کبی ، قرآن عظیم الشانک اسناد نقل و روایتی ایله قرآنک طرز قرائته کی اختلاف ، علم قرائتی تولید ایتیش وسنتک اسنادی ایله احادیث و محدثینک طبقاتی تفریق یولنده صرف اولنان غیرتله علم حدیث حصوله کلشدر .

کک کتاب ، کک سنتدن - صورت استخراجی بیلدیره جک بر طرز قانونیده - استنباط احکام ایچون زمانلرجه اشتغال ایدیلرک اصول فقه تدوین اولنش ، و مذکور احکامک ترتیب و تصفیله فروع فقه ، عقائد اسلام حصوله کلش ، و حسب الزمان کوریلن لزوم اوزربنه علم کلام تألیف اولنشدر .

قرآن کریم و حدیث نبوینک تلاوت و تدرسی خصوصنده اهل لسان اولیان اهل اسلام مشکلات کورمکده اولدیغندن علم لغتی تدوین ، قواعدینی ترتیب ایلک لازم کلش ایدی . بو مقصدک حصوله یکانه

شعری آکدیرر ؛ آنجق بیلدکاری شعرلرک طرزیننه ، طوریننه تماماً مغایر ، خیالاته طالماز ، باطله میل ایتیز ، صوکه درجه لطیف ، فوق الغایه معینداردر ، بلاغتی او قدر علوی ، - المونی او درجه بدیع ک - شاعر لکاربینه خطیب لکاربینه ، تاریخ شناس لکاربینه اعتماد و اغترار لریله برابر - کندی سوزلری میاننده او قدر خوش آینده ، او درجه مؤثر ، او قوتده متین سوزه تصادف ایده - مدکلرندن کوستردیکی اسالیبه ، احتوا ایدلیکی عقائده ، احکام و اخباره باقهرق جدأ حیران اولدیلر .

بو جهتله عربلر اسلامه کلیر ، کلز اک بیوکه همتلری قرآن عظیم الشانی تلاوت و تأمل ایدرک احکامی ، لدنیاتی آکلامغه مصروف اولدی ؛ چونکه حیات - دنیویه و اخرویهرینک او اساسه مستند و امر خلافتک اورکن رکین ایله مؤید و مشید اولدیغنی بیلیمک معتقدات قلیه لری جمله سندن ایدی ، بویولده اعمال افکار ایدلمکده ایکن بعض آیات کریمه نیک معناسیجه آره لرنده اختلاف وقوعه کلدی ، آیات بینانک تبیین نکاتنده تأثیر عظیمی اوله جنی طبیعی بولندیغندن علیه الصلاة والسلام افندمزدن مروی احادیث شریفه نیک بیلنمسنه لزوم کوریلرک فخر عالم افندمزدن بالذات استماع ایدنلرله ، بالواسطه متسلسلا روایتده بولنانلره مراجعت اولندیغنی صیره ده احادیث نبویه نیک لفظ شریفارنده - روایتاره نظراً - بعض تخالفلر کورولمکه باشلادی .

ایشته بو دورلو احادیث نبویه نیک صحیح اولانلریله اولمایانلرینی تفریق ایچون سندلری و رواات احادیثک تراجم احوالی باشند باشه تدقیقه قویولدیلر ، بومساعی مهمه کندیلرینی طبقات محدثانی اوکریمکه و احادیث نبویه نیک فهمنه مدار اولان بر طاقم احوال و وقایعک ضبطنه سوق ایتدی .

تمالک اسلامیه کیتدجکه توسع ایدرک فتح اولنان بلاد ویرکو طرحنه لزوم کورلدی فقط بو خصی - وصی او بلده لرک عنوة ، اماناً ، صلاحاً هانکی صورتله فتح

واسطه اولان اشعار و امثال عرب تدقیق اولمق ایچون اکثریسی اساساً عرب اولمیان اقوامدن اولمق اوزره یوزلرجه ارباب تدقیق بادیله دوکولارک بدویارله نیجه زمانار اختلاط ایتیش و اولنلرک اشعار ؛ امثال و اقوانی نقل ایلمشادر .

اشعارک فهمی خصوصنده بین الادبا اختلاف وقوعه کلش و شعرلری مختلف صورتارده روایت ایدنلر بولمیش ، برده شعرلر آردهنده درجات بلاغمده تفاوت کورلمش اولدیغندن علمای کرام طرفندن اجرا ایدیان تدقیقات عمیقہ نتیجه سننده طبقات شعرا ترتیب و احوال قبائل ضبط اولمشدر .

خلاصه صدر اسلامده علمای دینک مدار اشتغالی قرآن عظیم الشانه خادم اولان و علوم اسلامیه نامی ویریلن علم دین ، علم اسان ، علم ادب اولمشدر .

قونیله : ع . عاطف

- استبداد ، مال -

مابعد

شمدی استبدادک مطلق ماله متعلق بولنان احکام طبیعیه سنه ارجاع نظر ایدلم :

بر چوق احتیاجات الجا آتیه استحصال و ادخار اولنان مالی ، انسانلرک الندن مستبدلرک ، عمل و اعواننک غصباً یا خود حجت باطله ایله سلب ایتلمری سایه امان استبدادده ! یاشایان ، آخی اویناتان حیلہ کارلرک ، سارقلرک فیرلداقلرینی چویرمه لری ، ملعتلرینی اجرا ایللری اسبابی احضار و ایجاب ایدن ، دائماً ضیاعه تعرضه محکوم بروضعیتده بولنديران قوت ، عامل یکانه ، استبداددر .

تحصیلی پک چوق هشاو و مزاحمی اقتحامه وابسته بولنان مال ، ثمراتیه انتفاع اولنه بیله جکهنه امنیت

ایدلماکله برابر ناصل خواهشله ، اقدام ایله اکتساب ایدیلیر ؟ اداره مستبدنک حکمران اولدیغی بردورده حفظ مال ، کسبدن دهاکوچدر . چونکه ثروت مکاتبه نک موجودیتی کویسترن کوچوک برار ؛ صاحب اوزرینه انواع بلایي دعوت ایتکله کافیدر . بولک ایچوندرک انسانلر دوراستبداده اضطراری اوله رق نعمت الهیه یی اخفا ایدرلر ؛ غایت فقیر و بی وایه کوز و کورلر . ایشته بوسبیه مینیدرک بونلر و امثالی حقلرنده « بردرهم آلتونی محافظه ایتک ، برقنطار عقله محتاجدر ؛ عاقل ؛ ذهبی ، ذهابی ، مذهبی اخفا ایدندر ، اسعد ناس اول فقیردرک حکامی طانیدیغی ، بیامدیگی کبی حکامده کنیدیغی طانیز ، بیلمز » جمله لری ضرب و ایراد اولمشدر .

استبدادک احکام طبیعیه یی جمله سنندن درک اغنیاء فکر آ استبدادک اعداسی ، عملاً ایسه اوتاد ایدرلر . زنکیئلرده مستبد قارشی غریب برارتباط وارد . تذلیل اولنورلر . ینه مستبد تقرب ایدرلر ؛ قویون کبی بوتون ماملکلرنندن تحرید ایدیلرلر ؛ ینه مستبد عرض اشتیاق ایدرلر . بونک ایچوندرک اغنیاسی کثیر اولان ائمه مذلت پایدار اولور .

فقط مستبد ؛ قویون جتواردن ناصل قورقارسه فقرادنده اوله جه احتراز ایلر ؛ حتی ظاهر آ کنیدیغی فقرایه سودیردجک بعض حرکات رأفیه کارانده کویسترنک بوندن مقصدی زواللی فقیرلرک یکانه مالکانه لری بولنان قایلرینی ده غصب و اسیر ایتمکدر . فقیرلر ایسه کوچوک قوشلر ، شاهیندن ، آتمجه دن ناصل قورقارلرسه مستبدلردنده اوله جه سفیلانه ، خسیسانه برحاله قورقارلر . مستبدلرک انساندن باشقه برشی اولمدقلرینی انکار دکل ، تفکر ایتکله بیله جسارت ایده مزلر . صانکه محفظه مغز لرینک ایچنده آنلرک جاسوسلری وارمش توهم ایدرلر ! بعضاً فقراده فساد